

"Kära pojkar, jag vill att ni ska leva"

SocialPolitik publicerar här det tal som hölls av Sanna Vestin, ordförande i Flyktinggruppernas Riksråd, FARR, på Sergels Torg den 18 februari 2017 under manifestationen för att stoppa utvisningar till Afghanistan.

Kära ni.

Jag heter Sanna Vestin och är ordförande i Flyktinggruppernas Riksråd, FARR. Jag vill först och främst uttrycka min medkänsla med alla er vars anhöriga eller vänner drabbats av den senaste tidens bombattacker i Afghanistan och Pakistan, mot moskéer och civila. Från FARR varnade vi för att situationen skulle bli värre och extremisterna skulle flytta fram sina positioner när de internationella styrkorna drog sig tillbaka.

Jag skulle verkligen ha önskat att vi hade fel, för afghanerna har precis som alla andra människor rätt att bygga upp sitt eget samhälle, det kan inte göras med våld utifrån. Men regeringen i Afghanistan har inte klarat av att skydda befolkningen.

Mer än 11 000 civila dödades eller skadades förra året varav 3 500 barn. Talibanernas strider för att ta över makten i fler områden har lämnat efter sig sargade städer och många skadade människor, som gått på kvarlämnade minor och liknande. Men en ökande andel av attackerna är direkt riktade mot civila, inte minst shia-moskéer. De som anses stå i vägen ska bort.

Nu hänvisar svenska myndigheter människor till att de kan klara sig i Kabul om de kommer från ett krigsområde. Men i Kabul sker attacker varje vecka. Samtidigt har hundratusentals människor kommit tillbaka från Pakistan, där de inte får stanna längre. Från Iran utvisas människor fortlöpande. Många av dem flydde kanske en generation tillbaka och deras barn blir som nya invandrare i Afghanistan. Och eftersom det fortfarande är för farligt för att återvända till hemtrakten för många av dessa människor så blir också de internflyktingar i hemlandet.

Det är just den här situationen som gjort att flyktingministern i Afghanistan flera gånger uppmanat regeringarna i Västeuropa att avstå från tvångsutvisningar, framför allt av kvinnor och barn och andra utsatta grupper och de som kommer från krigsområden.

Gränspolisen i Afghanistan släppte inte heller in alla som Norge, Sverige och Nederländerna försökte deportera tidigare. Till slut gjorde Sverige en paus i grupputvisningarna och verkställde bara dem som gått med på att skriva under.

Men nu har Afghanistans regering bestämt att det är viktigare att få stöd just för att klara av återvändandet från Pakistan. Och den som vill ha ekonomiskt stöd har svårt att samtidigt ställa skarpa krav på de rika länderna.

Det finns många tusen afghaner med utvisningsbeslut som har levt i limbo i Sverige. Det har inte funnits något formellt stopp för att gripa och deportera afghaner med utvisningsbeslut. Ingen har kunnat vara lugn. Det är omänskligt av svenska myndigheter att låta människor, ungdomar, barnfamiljer, många med förfärliga trauman bakom sig, leva i den här otryggheten i månader och år. Du kan inte börja ett liv för du har inte uppehållstillstånd. Inget händer, tiden går och samtidigt vet du inte om just du råkar bli den som polisen hämtar i morgon.

Nu meddelar vår regering att tvångsutvisningarna ska återupptas i stor skala och rädslan blir ännu större.

Sverige har tagit emot så många ungdomar från Afghanistan. Så många av er har genomlidit så mycket först i Afghanistan eller Iran och jag vill inte tänka på hur ni har klarat av vägen hit. Ändå har afghanska ungdomar varit kända som de mest ambitiösa, de som gett allt och kommit långt. Vi behöver er. Jag skäms över mitt land att ni nu möts med misstänksamhet och stöts ut från allt.

Migrationsverket har faktiskt erkänt att situationen har blivit sämre i Afghanistan. Den som har haft ett utvisningsbeslut länge kan försöka få en ny prövning om man misstänker att just ens eget beslutet möjligen skulle kunna ändras för att det hänt något nytt eller att man tillhör en grupp som Migrationsverket nu räknar som utsatt. Men jag är rädd att det

inte kommer att gälla många, eftersom de flesta ändå får svaret att de skulle kunna klara sig i Kabul. Alltså just det där alternativet som flyktingministern och även parlamentet i Afghanistan vill undvika.

Var och en som flyr från Afghanistan måste visa att han eller hon är personligt hotad och inte kan få skydd i hemlandet. Många har personliga hot, från tvångsäktenskap, från markstrider, från konflikter med talibaner eller andra krigsherrar. Men det är ändå svårt att bevisa. I förvar i Göteborg sitter en känd journalist som är personligen hotad. Hans bevis duger ändå inte. Ännu svårare är det förstås för de många ungdomar som kommer från Iran dit de flydde redan med föräldrarna. Nu flyr de vidare från en papperslös tillvaro i Iran men riskerar att utvisas till Afghanistan där de inte har något nätverk kvar, ingenstans att vända sig.

I Iran har risken att rekryteras till Syrien tillkommit. Föräldrarna lockas med att de kan få uppehållstillstånd och ersättning.

Men när dessa pojkar kommer till oss och ber om skydd spelar det ingen roll i deras asylärenden vad de faktiskt flyr från. Det de måste bevisa är att de är personligt hotade i Afghanistan, även om de knappt minns landet.

Kära ni. Ni är starka människor, som kommer från ett land som skulle kunna vara rikt och vackert. Jag önskar att alla de av er som vill återvända dit ska kunna göra det någon gång i framtiden. Och jag önskar att de av er som inte kan tänka er det skulle välkomnas med öppna armar i det här landet. Det är tragiskt att så många ungdomar lämnar Afghanistan. De är guld värda, var de än hamnar.

I dessa dagar, när svenskar förfäras över terrorismens grymhet, borde vi förstå att de flesta offren för terror-regimer och terrorister finns i länder som Afghanistan. Istället för att bemötas av misstänksamhet och nya gränshinder borde flyktingarna från Afghanistan mötas av medkänsla och välkomnande.

Jag vill ändå säga till er att alla svenskar vill inte avvisa er. Vi är också många som kommer att stå kvar och ställa upp för era mänskliga rättigheter.

Det kan kännas förfärligt ensamt att få ett utvisningsbeslut – varför just jag? Det kan kännas förfärligt ensamt också att kämpa emot kompisens utvisningsbeslut – är det bara vi som ser vad som händer?

Då är det viktigt att tänka på att när stora grupper har fått stanna så har det nästan alltid funnits en folkopinion bakom, människor som har reagerat och protesterat. Det har inte kommit av sig självt. Det har varit demonstrationer, namninsamlingar, allt sånt som vi gör idag också. Till slut har regeringen varit tvungen att backa. Om det inte hade varit för alla dessa starka röster skulle inte så många asylsökande ha fått stanna i Sverige och Sverige skulle inte ha haft sitt goda rykte. Det kom inte av sig självt. Det kom för att vi kämpade.

Därför fortsätter vi strida, för att vi vet att det går. Tack för att ni är med i den kampen.

Kära pojkar, jag vill att ni ska leva. Ert hemland har skadat er. Så många ni mötte på vägen har skadat er och vad ni måste göra för att överleva kanske har skadat er tro på er själva. Sverige har skadat er genom att ta bort er identitet och göra er illegala. Det behövs inte att ni skadar er själva. Jag förstår att ni har skäl att vara rädda, och en del av er kommer att behöva ta nya svåra steg och ge er av på nytt. Men det är bara livet som har lösningar, inte döden.

Ni är värdefulla. Häng kvar. Gå till skolan. Håll kontakten med dem som älskar er och ta råd av dem som vill hjälpa er. Dra inte täcket över huvudet, gå tillsammans istället, använd era röster, var med i föreningarna, gör det ni klarar av och tycker om så länge ni kan. Det finns andra människor som behöver er. Vi behöver er och vi kommer att slåss för er. Vi vill att ni ska leva.

Tack för att ni lyssnat.